

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

7/27139-7/27140

Sayı: 48335108.610.01/188553
Konu: Soru Önergeleri

08.10/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.07.2013 tarihli ve 134453 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Van Milletvekili Aysel TUĞLUK' un, 7/27139 ve 7/27140 esas numaralı yazılı soru önergeleri, Bakanlığımca incelenmiş olup, cevabi yazı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK:
Cevabi Yazı (.2 sayfa)

**VAN MİLLETVEKİLİ AYSEL TUĞLUK'UN 7/27139 VE 7/27140
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGELERİ HAKKINDA
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

7/27139 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ;

SORU 1. Bölgeye sağlanan şebeke (içme) suları niçin çamurlu akmaktadır? İçme sularının çamurlu akmaması için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?

SORU 2. Yıldızlar Enerji Kulp 1 Hidro Elektrik Santrali tesislerindeki lağım suyunun hiçbir işleminden geçirilmeden akan suya bırakıldığı iddiaları doğru mudur?

SORU 3. Bölgede yaşayan yurttaşların ifadesiyle, özellikle yaz aylarında saat 17:00'den sonra niçin suyun akışı kesilmektedir?

SORU 4. Suların keyfi bir biçimde kesilerek özellikle hayvancılıkla geçimini sağlayan yurttaşların mağdur edildiği bilgileri doğru mudur?

SORU 5. Yıldızlar Enerji Kulp 1 Hidro Elektrik Santrali faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkan kirlilik neticesinde nehir kenarında kuruyan ağaçların yerine yeni ağaçlar dikmeyi planlıyor musunuz?

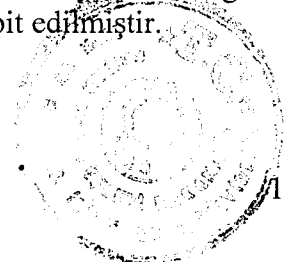
SORU 6. Yıldızlar Enerji Kulp 1 Hidro Elektrik Santralinin inşa aşamasında ve hâlihazırda faaliyetleyken bölge halkından kaç kişi istihdam edilmiştir?

CEVAP 1-6. Kulp-1 HES Projesini bulunduğu havzada toprak örtüsünü koruyan ağaçlık alanların bulunmaması sebebiyle meydana gelen heyelanlar neticesinde oluşan toprak kaybı, kar erime dönemlerinde ve yağışlı dönemlerde olağan bir şekilde çay suyunun bulanmasına ve çamurlu akmasına sebep olmaktadır. Kulp-1 HES işletmesinde çaydan alınan su aynı şekilde çay yatağına bırakılmakta, suyun bulanmasında işletmenin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Diyarbakır İli Kulp İlçesinin hâlihazırda içme ve kullanma suyu Kulp Çayı kenarında 1990 ve 1996 yılında açılan iki adet keson kuyudan sağlanmaktadır. Bu kaynaklar hem kalite hem de işletme açısından istenen nitelikleri sağlamaması sebebiyle, Kulp Belediye Başkanlığının talebi üzerine DSİ Genel Müdürlüğümüz tarafından 2011 yılında "Kulp İlçesi İçmesuyu Temini Proje Yapım" çalışmalarına başlanarak 2013 yılı başında tamamlanmış, İller Bankası Diyarbakır Bölge Müdürlüğüne teslim edilmiştir. Kulp İlçesinin içmesuyu temini işi kurumumuzca bu yıl içerisinde ihale edilecektir. Projenin gerçekleştirilmesi ile ilçenin 2040 yılına kadar 1,89 milyon m³ içme ve kullanma suyu ihtiyacı ilçeye 19 km mesafede bulunan Gelikasa Kaynağından temin edilecektir. Proje işletmeye açıldığında mevcut kuyular iptal edilecektir.

Kulp I HES işletmesinde regülatör ve kuyruksuyu arasında bulunan alanın topografik yapısı herhangi bir tarımsal faaliyete uygun olmayıp, bu alanda sulama maksatlı herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemektedir.

Kulp-1 HES tesisi için 01.10.2004 tarihinde yapılan Su Kullanım Hakkı Anlaşmasının 4. maddesinde "Şirket Fizibilite Raporunda belirlenen ve DSİ tarafından uygun görülen miktardaki su doğal hayatın idamesini sağlamak üzere şirket tarafından dere yatağına bırakılacaktır." denmektedir. Yapılan inceleme sırasında yaz aylarında dere yatağında yeterli akım olmadığından şirketin elektrik üretmediği, gelen suyun tamamının dereye bırakıldığı ve bu su miktarının da fizibilite raporunda belirtilen miktarı karşıladığı tespit edilmiştir.

Hayvancılık faaliyetleri Kulp I HES İşletmesinin bulunduğu alanın daha üst kotlarında Şen yayla mevkiinde yürütülmektedir. Suların keyfi bir biçimde kesilmesi ve hayvancılıkla geçimini sağlayan yurttaşların mağdur edilmesi söz konusu değildir.

Kulp-1 HES'in inşaatı sırasında teknik-idari-işçi istihdamı en fazla 650 kişi, ortalama olarak 350 kişi olmuştur. İstihdam edilen kişilerin %48'i yöreden temin edilmiştir.

7/27140 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ;

SORU 1. *HES Su Kullanım Hakkı Anlaşmaları hükümlerine göre Peri Suyu'nun can suyu olarak en az yüzde 10'unun bırakılması gerektiği halde, baraj kapaklarının tamamen tutulmuş olması söz konusu anlaşmalara ve hukuka aykırılık teşkil etmekte midir?*

SORU 2. *Balıkların yumurtlama dönemi olmasına rağmen Tatar Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nde su tutulmuş olması nedeniyle binlerce balığın ölmüş olması, bölgenin eko-sistemine yönelik büyük bir tahribat değil midir?*

SORU 3. *Olayın yerel basında yer alması nedeniyle ölü balıkların üzerinin hafriyatla doldurulduğu iddiası doğru mudur?*

SORU 4. *Tatar barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin inşa aşamasında ve hâlihazırda bölge halkından toplamda kaç kişi istihdam edilmiştir?*

SORU 5. *Tatar barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin inşa aşamasında ve hâlihazırda bölge halkından istihdam edilmiş ve sonrasında işten çıkarılmış kişi sayısı kaçtır? İşten çıkarma gerekçeleri nelerdir?*

CEVAP 1-5. *“Su Kullanım Hakkı Anlaşmasının 9. Maddesinde, Depolamalı hidroelektrik santrallerde su tutma safhasında, mansaptaki su hakları ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak DSİ tarafından belirlenecek miktardaki su Şirket tarafından dere yatağına bırakılacaktır. Aksi uygulandığı halde bütün zararlardan şirket sorumludur” ifadesi yer almaktadır.*

Tatar Barajı ve HES'in gövde dolgusu yapısı dolusavak ve dipsavak yapıları 10.06.2013 tarihi itibarıyla tamamlanmış olduğundan, bu tarihe kadar açık olan derivasyon tünelinin kapakları 12.06.2013 tarihinde indirilerek barajda su tutulmaya başlanmıştır. Kapaklar indirildikten sonra, barajın mansap tarafındaki nehir yatağında kanal açılıp çevreden gelen suların bu kanala drenajı sağlanmış ve kanalın 300 m sonraki Keban Baraj gölüne bağlantısı yapılarak balıkların buraya geçişi sağlanmış, herhangi bir balık ölümü yaşanmamıştır. Suyun tutulma tarihinde Keban Baraj gölü su kotu 843,00 m ve Tatar Barajı kuyruk suyu kotu 846,00 m olup kot farkı 3.00 m'dir.

Tatar Barajı ve HES projesinin inşaatı aşamasında bölge halkından istihdam edilen personel sayısı 402'dir.

